

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

የጸንሰሳት ጤና ኢንስቲትዩት

የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ

ኦዲት ሪፖርት

**መጋቢት /2015
አዲስ አበባ**

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ
የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት
የ2014 በጀት ዓመት ሂሳብ ኦዲት ሪፖርት

የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንብ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ሀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2014 በጀት ዓመት የሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን ኦዲት አድርገናል።

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት ሥራ አመራር ሲሆን፣ የሂሳብ ሪፖርቶችን ኦዲት በማድረግ ሙያዊ የኦዲት አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው።

ኦዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመሥሪያ ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የዓለም አቀፍ ኦዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግና የዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤትን የኦዲት ሥልት በመከተል ነው።

እነዚህን የኦዲት ደረጃዎች መከተል ኦዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁ የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ ማረጋገጫ (የኦዲት አስተያየት) ለመስጠት ያስችለናል።

ከዚህም በተጨማሪ ኦዲቱ የተዘጋጁ የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑን በናሙና ኦዲት ማከናወንን ይይዛል።

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ መዛባቶች የጸዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃ፣ አጥጋቢ ማረጋገጫና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ ኦዲቱን አቅደን አከናውናል። አስተያየት ላይ ለመድረስ በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ ያለውን የመረጃ አቀራረብ አጠቃላይ ብቃት ገምግመናል። ይሁን እንጂ በሪፖርቱ ላይ ከተመለከቱት የአሰራርም ይሁን የሂሳብ አያያዝ ድክመቶች በተጨማሪ ሌሎች ድክመቶች ወይም ስህተቶች ሊኖሩ የሚችሉ ከመሆኑም በላይ የሂሳብ ሪፖርቶችን ለማዘጋጀት የተዘረጉትን የውስጥ ቁጥጥርና ሌሎች ድክመቶችን ሙሉ በሙሉ ሊያሳይ አይችልም። ለኦዲቱ ሥራ መሰረት የሆኑት ኢንስቲትዩቱ ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በኢንስቲትዩቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

ኦዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን ወስዶ በጥልቀትና በዝርዝር ኦዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት በኢንስቲትዩቱ የተዘጋጁ የሂሳብ ሪፖርቶች፡-

- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ፣
- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣

ከዚህ የኦዲት ሪፖርት ጋር ተያይዞው ቀርበዋል።

የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት የኢትዮጵያ የ2014 በጀት ዓመት የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፣ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት፣ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት በትክክል የተዘጋጁ፣ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ፣ ደንብና መመሪያን ጠብቆ የተከናወነ በመሆኑ በእኛ አስተያየት በኢንስቲትዩቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች እና የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓቱ አጥጋቢ ሆኖ ተገኝቷል።

ምንም እንኳን ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፣ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል።

I. የሕጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Issues)

1.1 ከአንድ ዋና የሂሳብ መደብ ወደ ሌላ ዋና የሂሳብ መደብ ከተፈቀደው በጀት ወደ ሌላ በጀት ማዘዋወር በሚፈለግበት ጊዜ የበጀት ዝውውር ጥያቄው ለገንዘብ ሚኒስቴር ቀርቦ መፈቀድ ይኖርበታል። ሆኖም ኢንስቲትዩቱ በሚኒስትሩ ሳይፈቀድ በአጠቃላይ ድምር ብር 1,351,260.00 ዝውውር የተደረገ መሆኑ፣

1.2 የእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት ብር 816,745.94 የቀድሞ የብሄራዊ የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ መቆጣጠሪያ ማጥፊያ ኢንስቲትዩት ብር 246,666.00 በድምሩ ብር 1,063,411.94 በደንቡ መሰረት ሳይወራረድ (ሳይሰበሰብ) በሂሳብ ሪፖርቱ ላይ የሚታይ መሆኑ ፣

1.3 በሂሳብ መደብ (6175101) ከአንድ ዓመት እስከ አምስት ዓመት የቆየ ብር 26,358.35 በተከፋይነት ተይዞ ሳይወራረድ በሰኔ 30/2014 ሂሳብ መግለጫ ላይ የሚታይ መሆኑ ታውቋል።

II. ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

2.1 የንብረት አያያዝን በተመለከተ

- ኢንስቲትዩቱ በውስጥ ኦዲት የተወከሉ ኮሚቴዎች ጋር በመሆን ኦዲት ቢደረግም ከብሔራዊ የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ መቆጣጠሪያ

እና ማጥፊያ ማዕከል እና የእንስሳ ጤና ኢንስቲትዩት የቋሚ ሂሳብ ርክክር ያልተደረገ መሆኑ፤

- ከ1980 ዓ.ም በፊት የነበረና አገልግሎት የማይሰጡ ሰልፈሪክ አሲድ፣ የተለያዩ በርካታ ኬሚካሎች በእስቶር ውስጥ የተቀነጡ ከመሆኑም በላይ የኬሚካል መያዣ እቃዎች ከቆይታ ብዛት የተቀደዱ በመሆኑ ኬሚካሎቹ የፈሰሱ እና የተቀመጡበትን መደርደሪያ የጎዱ ሲሆን በዚህ ክፍል ውስጥ የንብረት ክፍል የጽዳት እቃዎች ተቀምጠው የሚገኙ በመሆኑ ኬሚካሎቹ በሰራተኞች ጤና ላይ ከፍተኛ ችግር ሊፈጥር እንደሚችል እና ይህም ባለፉት በጀት ዓመታት እንዲወገዱ የኦዲት አስተያየት የተሰጠበት ቢሆንም እርምጃ ያልተወሰደበት መሆኑ፤
- እጅግ በርካታ አሮጌ እቃዎች ሳይወገዱ በንብረት ማስቀመጫ መጋዘን ውስጥ የሚገኙ መሆኑ በንብረት ኦዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል፡፡

የቀድሞ የብሄራዊ የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ መቆጣጠሪያ ማጥፊያ ኢንስቲትዩት

- አዳዲስ አገልግሎት ያልሰጡ በ2006 ዓ.ም የገባ 28 የውሃ ማጣሪያ፣ 184 የኬሚካል መርጫ በ2011 ዓ.ም የገባ 121 የኬሚካል መርጫ እና 4 ማይክሮኮፕ በንብረት ክፍል ተቀምጠው የሚገኙ መሆኑ፤
- የአገልግሎት ጊዜያቸው ያለፈ እና አደጋ ሊያደርሱ የሚችሉ ፈሳሽ ኬሚካሎች ሳይለዩ መቀመጣቸው የሚገኙ መሆኑ፤
- በንብረት ክፍል ውስጥ ብዛት ያላቸው እና አይነታቸው የተለያዩ መወገድ የሚገባቸው ዕቃዎች መኖራቸው፤
- በበጀት አመቱ የንብረት ቆጠራ ቢካሄድም ተመዛዝኖ ከወጪ ቀሪ የማይታወቅ መሆኑ፤

2.1 ባለፉት በጀት ዓመታት የኦዲት ግኝቶች ላይ በተሰጠው የኦዲት አስተያየት መሰረት እርምጃ ያልተወሰደባቸው፡-

- በእንስሳት ጤና ኢንስቲትዩት በ2010 በጀት ዓመት የንብረት ኦዲት ወቅት ሊቢሬያቸው በሌሎች መሥሪያ ቤቶች ሥም የሚገኙ 7 (ሰባት) ተሽከርካሪዎች መኖራቸው በተገለጸው መሰረት አሁንም እርምጃ ያልተወሰደበት መሆኑ ኦዲት ወቅት ለማየት ተችሏል፡፡

የቀድሞ የብሄራዊ የቆላ ዝንብና ገንዲ በሽታ መቆጣጠሪያ ማጥፊያ ኢንስቲትዩት

በ2012 በጀት ዓመት

- ከአንድ ሰራተኛ በጂኤጂ (በነጥብ የስራ ምዘና ዘዴ ደረጃ አወሳሰን) ማሻሻያ ተደርጎ ወዝፍ ሲከፈል ብር 600.00 በብልጫ የተከፈለ መሆኑን፤

በ2013 በጀት ዓመት

- የኢንስቲትዩቱ መ/ቤቱን ከለቀቁ ሁለት (2) ሰራተኛ ብር 4,026.09 ያለአግባብ ላልሰሩበት የተከፈላቸው መሆኑን፤
- የአርባ ምንጭ ማዕከል ግንባታ ከአሸናፊ አርሾ ህንጻ ስራ ተቋራጭ ጋር በገባው የብር 9,748,711.41 ውል ውስጥ ተቋራጩ በውሉ መሰረት ሥራውን ያላጠናቀቀ በመሆኑ የውል ማስከበሪያው 10% ብር 974,971.14 ገቢ መደረግ ሲገባው ገቢ ያልተደረገ መሆኑን፤
- የአርባ ምንጭ ማዕከል ግንባታ ለማከናወን ከአሸናፊ አርሾ ህንጻ ስራ ተቋራጭ በውሉ መሰረት ተስማምቶ ቅድመ ክፍያ የወሰደና ስራውን ያቋረጠ ቢሆንም በተቋራጩ ስም በ4251 የሂሳብ መደብ ተመዝግቦ የቅድሚያ ክፍያ የተከፈለው በድምሩ ብር 1,850,398.62 ከተቋራጩ ተመላሽ ተደርጎ ለመንግስት ገቢ ያልተደረገ መሆኑን

ተረጋግጧል፡፡

- ከኢንሰኒትዩቱ እውቅና ውጭ በመደበኛነት እንዲሰሩ የተመደቡበትን ስራ ትተው በመደበኛ ፕሮግራም የመጀመሪያ ድግሪያቸውን ለተከታተሉ ሰራተኛ ኢንሰኒትዩቱ በወቅቱ አስፈላጊውን እርምጃ መውሰድ ሲገባው ያለአግባብ በድምሩ ብር 96,693.00 ክፍያ ፈፅሞ የተገኘ ስለመሆኑ በክትትል ኦዲት ወቅት ለማወቅ ተችሏል፡፡

የፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት

መጋቢት 2015 ዓ.ም